

Meninas do Barrio de Canido 1 (Ferrol-Galiza)

© UDC

Conferencia Mundial sobre os Pobos Indíxenas: Documento final

Nações Unidas

Documento final da reunión plenaria de alto nivel da Asamblea Xeral coñecida como Conferencia Mundial sobre os Pobos Indíxenas

1. Nós, os Xefes de Estado e de Goberno, ministros e representantes dos Estados Membros, reafirmando o noso compromiso solemne cos propósitos e principios da *Carta das Nacións Unidas*, nun espírito de cooperación cos pobos indíxenas do mundo, reunímonos na Sé das Nacións Unidas en Nova Iorque os días 22 e 23 de setembro de 2014 con ocasión da reunión plenaria de alto nivel da Asemblea Xeral coñecida como *Conferencia Mundial sobre os Pobos Indíxenas* para reiterar a importante función que desempeñan permanentemente as Nacións Unidas na promoción e protección dos dereitos dos pobos indíxenas.

2. Acollemos con beneplácito os procesos preparatorios dos pobos indíxenas para a Conferencia Mundial, incluída a Conferencia Preparatoria Mundial dos Pobos Indíxenas que se celebrou en Alta (Noruega) en xuño de 2013. Tomamos nota do documento final da *Conferencia de Alta*¹ e outras contribucións dos pobos indíxenas. Acollemos con beneplácito tamén o proceso preparatorio inclusivo da reunión plenaria de alto nivel, en particular a ampla participación de representantes dos pobos indíxenas.

3. Reafirmamos o noso apoio á *Declaración das Nacións Unidas sobre os Dereitos dos Pobos Indíxenas*, aprobada pola Asemblea Xeral o 13 de setembro de 2007², e os compromisos que contraemos respecto diso de celebrar consultas e cooperar de boa fe cos pobos indíxenas interesados por medio das súas institucións representativas antes de adoptar e aplicar medidas legislativas ou administrativas que os afecten, a fin de obter o seu consentimento libre, previo e informado, de

1 A/67/994, anexo.

2 Resolución 61/295, anexo

conformidade cos principios aplicables da Declaración.

4. Reafirmamos o noso solemne compromiso de respectar, promover, impulsar e non menoscabar de ningún xeito os dereitos dos pobos indíxenas e de defender os principios da Declaración.

5. Ademais da Declaración, recordamos os outros grandes logros dos últimos dous decenios en canto ao desenvolvemento dun marco internacional para promover os dereitos e aspiracións dos pobos indíxenas do mundo, como o establecemento do *Foro Permanente para as Cuestións Indíxenas*, a creación do *Mecanismo de Expertos sobre os Dereitos dos Pobos Indíxenas* e o establecemento do mandato do Relator Especial sobre os dereitos dos pobos indíxenas. Comprometémosnos a ter debidamente en conta as recomendacións e o asesoramiento ofrecidos por eses órganos en cooperación cos pobos indíxenas.

6. Alentamos aos Estados que aínda non ratificaron o *Convenio sobre Pobos Indíxenas e Tribais*, 1989 (núm. 169) da Organización Internacional do Traballo³, ou que non se adheriron a el, a que consideren a posibilidade de facelo. Recordamos que o Convenio impón aos Estados que o ratifiquen a obrigaón de desenvolver unha ac-

ción coordinada e sistemática con miras a protexer os dereitos dos pobos indíxenas.

7. Comprometémosnos a adoptar, en consulta e cooperación cos pobos indíxenas, medidas apropiadas a nivel nacional, incluídas medidas lexislativas, administrativas e de política, para acadar os fins da Declaración e promover que se coñeza entre todos os sectores da sociedade, incluídos os integrantes dos órganos lexislativos, o poder xudicial e a administración pública.

8. Comprometémosnos a cooperar cos pobos indíxenas por medio das súas institucións representativas a fin de definir e poñer en práctica plans de acción, estratexias ou outras medidas nacionais, segundo corresponda, para acadar os fins da Declaración.

9. Comprometémosnos a promover e protexer os dereitos das persoas indíxenas con discapacidade e a seguir mellorando as súas condicións sociais e económicas, por medios como a concepción de medidas específicas para incluílas nos plans de acción, as estratexias ou as medidas antes mencionadas, en colaboración coas persoas indíxenas con discapacidade. Comprometémosnos tamén a velar por que as estruturas lexislativas, políticas e institucións nacionais relacionadas cos pobos indíxenas inclúan ás persoas indíxenas con discapacidade e contribúan a promover os seus dereitos.

³ Naciones Unidas, Treaty Series, vol. 1650, núm. 28383.

10. Comprometémosnos a traballar cos pobos indíxenas para desglosar datos, segundo corresponda, ou facer enquisas e a utilizar indicadores holísticos do benestar dos pobos indíxenas a fin de abordar a situación e as necesidades dos pobos e as persoas indíxenas, en particular as persoas de idade, as mulleres, os mozos, os nenos e as persoas con discapacidade.

11. Comprometémosnos a asegurar a igualdade de acceso a unha educación de alta cualidade que recoñeza a diversidade de culturas dos pobos indíxenas e a programas relacionados coa saúde, a vivenda, a auga, o saneamento e outros programas económicos e sociais para mellorar o benestar, mediante, entre outras cousas, iniciativas, políticas e o fornezo de recursos. Propoñémosnos empoderar aos pobos indíxenas para que leven adiante eses programas na medida do posible.

12. Recoñecemos a importancia das prácticas de saúde dos pobos indíxenas e a súa medicina e coñecementos tradicionais.

13. Comprometémosnos a asegurar que as persoas indíxenas gocen de igualdade de acceso ao máis alto nivel posible de saúde física e mental. Comprometémosnos tamén a intensificar os esforzos para reducir as taxas de VIH e SIDA, malaria, tuberculose e enfermidades non transmisibles dando prioridade á prevención mediante, entre outros medios, progra-

mas, políticas e recursos axeitados para as persoas indíxenas, e a asegurar o seu acceso á saúde sexual e reproductiva e os dereitos reproductivos de conformidade co *Programa de Acción da Conferencia Internacional sobre a Poboación e o Desenvolvemento*⁴, a *Plataforma de Acción de Beijing*⁵ e os documentos finais das súas conferencias de exame.

14. Comprometémosnos a promover o dereito de todos os nenos e as nenas indíxenas, en común cos demais membros do seu grupo, a ter a súa propia vida cultural, a profesar e practicar a súa propia relixión e a empregar o seu propio idioma.

15. Apoiamos o empoderamento e o desenvolvemento das capacidades dos mozos indíxenas, incluída a súa participación plena e efectiva nos procesos de adopción de decisións sobre os asuntos que lles concernen. Comprometémosnos a desenvolver, en consulta cos pobos indíxenas, políticas, programas e recursos, cando corresponda, dirixidos a mellorar o benestar dos mozos indíxenas, en particular nos ámbitos da saúde, a educación, o emprego e a transmisión dos coñecemen-

4 Informe de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo, El Cairo, 5 a 13 de septiembre de 1994 (publicación de las Naciones Unidas, núm. de venta: S.95.XIII.18), cap. I, resolución 1, anexo.

5 Informe de la Cuarta Conferencia Mundial sobre la Mujer, Beijing, 4 a 15 de septiembre de 1995 (publicación de las Naciones Unidas, núm. de venta: S.96.IV.13), cap. I, resolución 1, anexo II

tos, os idiomas e as prácticas tradicionais, e a adoptar medidas para promover o coñecemento e a comprensión dos seus dereitos.

16. Recoñecemos que as institucións de xustiza dos pobos indíxenas poden contribuír de xeito positivo a proporcionar acceso á xustiza, resolver as controversias e fomentar as relacións armoniosas no seo das comunidades dos pobos indíxenas e da sociedade. Comprometémosnos a coordinar e manter o diálogo con esas institucións, alí onde existan.

17. Comprometémosnos a apoiar o empoderamento das mulleres indíxenas e a formular e poñer en práctica, en colaboración cos pobos indíxenas, en particular as mulleres indíxenas e as súas organizacións, políticas e programas destinados a promover a creación de capacidade e fornecer o seu liderado. Apoiamos as medidas que aseguren a participación plena e efectiva das mulleres indíxenas nos procesos de adopción de decisións en todos os niveis e ámbitos e eliminan os obstáculos á súa participación na vida política, económica, social e cultural.

18. Comprometémosnos a intensificar os nosos esforzos, en cooperación cos pobos indíxenas, para previr e eliminar todas as formas de violencia e discriminación contra os pobos e as persoas indíxenas, en particular as mulleres, os nenos, os mozos, as persoas de idade e as persoas con

discapacidade, mediante o fornecemento dos marcos xurídicos, normativos e institucionais.

19. Invitamos ao *Consello de Dereitos Humanos* a que considere a posibilidade de examinar as causas e as consecuencias da violencia contra as mulleres e as pícaras indíxenas, en consulta coa *Relatora Especial sobre a violencia contra a muller*, as súas causas e consecuencias, a *Relatora Especial sobre os dereitos dos pobos indíxenas* e outros titulares de mandatos de procedementos especiais no marco dos seus mandatos respectivos. Invitamos tamén á *Comisión da Condición Xurídica e Social da Muller* a que examine a cuestión do empoderamento da muller indíxena nun período de sesións futuro.

20. Recoñecemos os compromisos contraídos polos Estados respecto da *Declaración das Nacións Unidas sobre os Dereitos dos Pobos Indíxenas* de celebrar consultas e cooperar de boa fe cos pobos indíxenas interesados por conducto das súas propias institucións representativas a fin de obter o seu consentimento libre e informado antes de aprobar calquera proxecto que afecte ás súas terras ou territorios e outros recursos.

21. Recoñecemos tamén os compromisos contraídos polos Estados respecto da *Declaración de establecer a nivel nacional, conxuntamente cos pobos indíxenas pertinentes, un proceso xusto, independente,*

imparcial, aberto e transparente para recoñecer, promover e adxudicar os dereitos dos pobos indíxenas en relación coas terras, os territorios e os recursos.

22. Recoñecemos que os coñecementos, innovacións e prácticas tradicionais dos pobos indíxenas e as comunidades locais aportan unha importante contribución á conservación e o uso sostenible da diversidade biolóxica. Recoñecemos a importancia de que os pobos indíxenas participen, sempre que sexa posible, dos beneficios dos seus coñecementos, innovacións e prácticas.

23. Propoñémosnos traballar cos pobos indíxenas para abordar os efectos que teñen ou poidan ter neles os grandes proxectos de desenvolvemento, incluídos os relacionados coas actividades da industria extractiva, entre outros fins para xestionar debidamente os riscos.

24. Recordamos a responsabilidade das empresas transnacionais e outras empresas de respectar todas as leis e todos os principios internacionais aplicables, incluídos os *Principios retores sobre as empresas e os dereitos humanos*, posta en práctica do marco das Nacións Unidas para “protexer, respectar e remediar”⁶, e de operar con transparencia e de xeito responsable desde o punto de vista social e ambiental. A este respecto, comprometémosnos a

adoptar novas medidas, segundo proceda, para evitar a vulneración dos dereitos dos pobos indíxenas.

25. Comprometémosnos a desenvolver, conxuntamente cos pobos indíxenas interesados e cando cumpra, políticas, programas e recursos para apoiar os oficios, as actividades de subsistencia tradicionais, as economías, os medios de vida, a seguridade alimentaria e a nutrición dos pobos indíxenas.

26. Recoñecemos a importancia da contribución que os pobos indíxenas poden facer ao desenvolvemento económico, social e ambiental por medio das prácticas agrícolas tradicionais sostibles, incluídos os sistemas tradicionais de fornezo de sementes, e o acceso a créditos e outros servizos financeiros, aos mercados, a réximes seguros de tenencia da terra, aos servizos sociais e de atención da saúde, á educación, á capacitación, aos coñecementos e a tecnoloxías axeitadas e asequibles, en particular para o regadío e a captación e o almacenamento de auga.

27. Afirmamos e recoñecemos a importancia dos lugares relixiosos e culturais dos pobos indíxenas e de facer posible o acceso e a repatriación dos seus obxectos de culto e de restos humanos de conformidade cos fins da Declaración. Comprometémosnos a establecer, conxuntamente cos pobos indíxenas interesados, mecanismos xustos, transparentes e eficaces para o

6 A/HRC/17/31, anexo

acceso e a repatriación de obxectos de culto e de restos humanos a nivel nacional e internacional.

28. Invitamos ao *Consello de Dereitos Humanos* a que, tendo en conta as opinións dos pobos indíxenas, revise os mandatos dos seus mecanismos xa existentes, en particular o *Mecanismo de Expertos sobre os Dereitos dos Pobos Indíxenas*, durante o sexaxésimo noveno período de sesións da Asemblea Xeral, con miras a modificar e mellorar o Mecanismo de Expertos de maneira que poida promover máis eficazmente o respecto da Declaración, entre outras cousas axudando mellor aos Estados Membros a seguir de cerca, avaliar e mellorar o logro dos fins da Declaración.

29. Invitamos aos órganos creados en virtude de tratados de dereitos humanos a que examinen a Declaración no marco dos seus mandatos respectivos. Alentamos aos Estados Membros a que inclúan, segundo proceda, información sobre a situación dos dereitos dos pobos indíxenas, incluídas as medidas adoptadas para acadar os obxectivos da Declaración, nos informes que presentan a eses órganos e no proceso do exame periódico universal.

30. Acollemos con beneplácito a contribución cada vez máis importante das institucións nacionais e rexionais de dereitos humanos ao logro dos fins da Declaración. Alentamos ao sector privado, a sociedade

civil e as institucións académicas a que contribúan activamente a promover e protexer os dereitos dos pobos indíxenas.

31. Solicitamos ao Secretario Xeral que, en consulta e cooperación cos pobos indíxenas, o Grupo de Apoio Interinstitucional sobre Cuestións Indíxenas e os Estados Membros, poña en marcha a elaboración, dentro dos límites dos recursos existentes, dun plan de acción para todo o sistema que asegure un enfoque coherente para lograr os fins da Declaración, e que informe á Asemblea Xeral no seu septuaxésimo período de sesións, por conducto do Consello Económico e Social, sobre os progresos realizados. Invitamos ao Secretario Xeral a que asigne, antes de que termine o septuaxésimo período de sesións da Asemblea, a un alto funcionario do sistema das Nacións Unidas con acceso aos máis altos niveis de adopción de decisións do sistema a responsabilidade de coordinar o plan de acción, crear maior conciencia sobre os dereitos dos pobos indíxenas ao máis alto nivel posible e aumentar a coherencia das actividades do sistema a este respecto.

32. Invitamos aos organismos, fondos e programas das Nacións Unidas, así como aos coordinadores residentes, segundo proceda, a que, cando se lles solicite, apoien a execución de plans de acción, estratexias e outras medidas nacionais para acadar os fins da Declaración, en consonancia coas prioridades nacionais e

os marcos de asistencia das Nacións Unidas para o desenvolvemento, si houberseos, mediante unha mellor coordinación e cooperación.

33. Comprometémosnos a examinar, no septuaxésimo período de sesións da Asemblea Xeral, a forma de facer posible a participación de representantes e institucións dos pobos indíxenas nas reunións dos órganos pertinentes das Nacións Unidas sobre os asuntos que lles concernen, incluída toda proposta concreta formulada polo Secretario Xeral en resposta ao solicitado no párrafo 40.

34. Alentamos aos gobernos a que recoñezan a importante contribución dos pobos indíxenas á promoción do desenvolvemento sostible a fin de lograr un xusto equilibrio entre as necesidades económicas, sociais e ambientais das xeracións presentes e futuras e a necesidade de promover a harmonía coa natureza para protexer o noso planeta e os seus ecosistemas, aos que en múltiples países e rexións denomínase “Nai Terra”.

35. Comprometémosnos a respectar as contribucións dos pobos indíxenas á ordeñación dos ecosistemas e o desenvolvemento sostible, incluídos os coñecementos acumulados a través da experiencia na caza, a recolección, a pesca, o pastoreo e a agricultura, así como as súas ciencias, tecnoloxías e culturas.

36. Confirmamos que os coñecementos e as estratexias dos pobos indíxenas para conservar a súa contorna han de respectarse e terse en conta cando definamos as focases nacionais e internacionais para mitigar o cambio climático e adaptarnos a el.

37. Facemos notar que os pobos indíxenas teñen dereito a determinar e establecer as prioridades e estratexias para o exercicio do seu dereito ao desenvolvemento. Neste sentido, comprometémosnos a ter debidamente presentes todos os dereitos dos pobos indíxenas ao elaborar a axenda para o desenvolvemento logo de 2015.

38. Invitamos aos Estados Membros e alentamos activamente ao sector privado e outras institucións a que fagan contribucións ao *Fondo de Contribucións Voluntarias das Nacións Unidas para os Pobos Indíxenas*, o *Fondo Fiduciario para as Cuestións Indíxenas*, o *Fondo de Apoio aos Pobos Indíxenas* e a *Alianza das Nacións Unidas cos Pobos Indíxenas* como medio de respectar e promover os dereitos dos pobos indíxenas en todo o mundo.

39. Solicitamos ao Secretario Xeral que inclúa información pertinente sobre os pobos indíxenas no seu informe final sobre o logro dos *Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio*.

40. Solicitamos ao Secretario Xeral que, en consulta co *Grupo de Apoio Interinstitucional sobre Cuestións Indíxenas* e os

Estados Membros, tendo en conta as opinións expresadas polos pobos indíxenas, informe á Asemblea Xeral no seu septuaxésimo período de sesións sobre a aplicación do presente documento final e que no mesmo período de sesións presente, por conducto do Consello Económico e Social, recomendacións sobre o xeito de utilizar, modificar e mellorar os mecanismos das Nacións Unidas xa existentes para acadar os fins da Declaración das Nacións Unidas sobre os *Dereitos dos Pobos Indíxenas*, medios de lograr un enfoque mellor e máis coherente en todo o sistema para acadar os fins da Declaración e propostas concretas para facer posible a participación de representantes e institucións dos pobos indíxenas, sobre a base do informe do Secretario Xeral sobre medios de promover a participación nas Nacións Unidas dos representantes dos pobos indíxenas en relación cos asuntos que lles concernen.

4ª sesión plenaria

22 de setembro de 2014